

Det Kongelige Kunnskapsdepartementet
Postboks 819 Dep

0032 OSLO

SVAR - HØRING NOU 2016 - MER Å HENTE - BEDRE LÆRING FOR ELEVER MED STORT LÆRINGSPOTENSIAL.

Utgangspunktet for denne NOU er at erfaring viser at elever med stort læringspotensial (mellom 10 – 15 % av elevpopulasjonen) ofte ikke får en tilpasset opplæring slik at de får realisert sitt fulle læringspotensial.

Kort oppsummering av innholdet i NOUen:

Elever med stort læringspotensial er en heterogen gruppe. Det utgjør mellom 10 og 15 % av elevmassen. Av disse 10- 15 % er det en gruppe på mellom 2 til 5 % som vi kan kalle elever med ekstraordinært læringspotensial.

Det finnes over 100 ulike begreper i internasjonale rapporter på elever som har stort potensiale for læring. Variasjonen i begrepene viser seg i forskjellige kombinasjoner med ordene begavelse, evner, talent og intelligens. Noen elever har stort potensiale i ett fag, eller på et område i et fag, mens andre har læringspotensial utenom det vanlige innenfor flere fag og områder. Enkelt elever kan i tillegg til stort læringspotensial ha vansker emosjonelt eller sosialt. Noen kan også ha ulike lærevesker. Dette blir kalt dobbelteksepsjonelle elever.

Utvalget har bevisst valgt å ikke bruke begrepet begavet – da dette fort kan assosieres med at dette er en «gave» eller noe medfødt. Internasjonalt har mange land gått bort fra en oppfatning av at intelligens er medfødt, statisk og uforanderlig, til at intelligens er dynamisk og flytende. Det er en mer og mer akseptert forståelse for at hjernen er en muskel som kan utvikle seg ved hjelp av trening. Utvalget ser prestasjoner og intelligens som et samspill mellom miljø og arv. Viljestyrke, motivasjon, utholdenhet, selvkontroll eller impuls kontroll er for eksempel på variabler som representerer egeninnsats og miljøets betydning. Utvalget legger til grunn et lærings syn som vektlegger **vekst** og at **alle** elever skal få mulighet til å utvikle sitt læringspotensial.

Noen kjennetegn på elever med stort læringspotensial er at de trives best i et stimulerende og utfordrende læringsmiljø med mange varierte aktiviteter og handlingsmuligheter. De viser stor nysgjerrighet og de har en tidlig og rask språkutvikling med et nyansert språk. Mange har god hukommelse og lærer raskt og de kan ha et stort behov for oppmerksomhet og stimulering. Forskningsoppsummeringen som er laget som et forarbeid til NOU peker blant annet på følgende:

Det viser seg ofte at elever med stort læringspotensial ikke blir sett og ikke får tilpasset opplæring. Dette kan få og får alvorlige konsekvenser som;

- Frafall og underprestasjoner
- Sosial stigmatisering
- Mobbing
- Tristhet/sørgmodighet

- Adferdsvansker
- Feildiagnostisering eller sen identifisering

Handlingsrommet til skolene er tilstede for å tilrettelegge opplæringen, men utdanningssystemet har ikke i god nok grad klart å tilrettelegge opplæringen for elever med stort læringspotensial.

Utvalget har kommet med anbefalinger innen 3 områder:

1. Rammebetingelser på nasjonalt nivå.
2. Kunnskap, forskning og erfaring.
3. Kompetanse og undervisningspraksis.

Rammebetingelser på nasjonalt nivå:

Justere opplæringsloven, med tydeliggjøring av § 1-3, om tilpasset opplæring, også skal innbefatte elever med stort læringspotensial.

Tydeliggjøre skoleeiers handlingsrom.

Sørge for progresjonsbeskrivelser i veiledningene til læreplanene.

Kunnskap, forskning og erfaring:

Ytterligere koordinert forskning, som formidles til skolene.

Konkretisere ressursbruk knyttet til denne elevgruppen.

Tema må inkluderes i ulike kompetansehevingsprogram og lærerutdanninger.

Kartlegging hvert fjerde år effekten av iverksatte tiltak.

Kompetanseheving i ppt og spesialpedagogiske miljøer.

Kompetanse og undervisningspraksis.

Skoleeiere har system for å følge opp denne elevgruppa.

Skoleeier etterspørre kompetansen hos ppt og andre relevante samarbeidsparter.

Skoleleder gjør seg kjent med forskning på område for å ta hensyn til dette i planlegging og organisering av tilgjengelige ressurser.

Lærere gjør seg kjent med forskning og bruker dette for å variere undervisningsmetodene med for eksempel bruk av dybdelæring og berikelse.

Nasjonale myndigheter sikrer at det finnes digitale læringsressurser og e-læringsressurser.

Nasjonale myndigheter utvikler adekvat kartleggingsmateriell, didaktiske hjelpemateriell for ppt og skolene.

Nasjonale myndigheter utvider lærerspesialistordningen med kunnskap om dette tema.

Hvor er Svelvik i dette bildet:

På ungdomskolen i Svelvik kommune, har skolen organisert «studioer» på hvert trinn. På studio kan opplæringen tilpasses ut i fra elevens forutsetninger og behov, noe som blant annet innebærer at også fagsterke elever kan få tilpasset opplæring på denne måten. Pr i dag er det også noen elever på ungdomskolen som får nettbasert undervisning i matematikk på vg1 nivå. Elevene kan velge å gå opp i eksamen i dette. Det har også vært gjort forsøk med at elever på barnetrinnet har fått tilbud om opplæring på ungdomsskolenivå i engelsk og matte. Dette er ressurskrevende og det er ikke funnet rom for dette inneværende skoleår.

Kommunen har ellers ikke spesielle tiltak på kommunenivå for denne elevgruppa. Vi har ikke en god oversikt over hvilke elever dette er.

Det eksisterer ikke en oversikt over hva hver skole / hver lærer gir av tilpasset opplæring for denne elevgruppa. Når det gjelder barnehagene er utfordringen rundt slike barn ikke drøftet.

Innspill / Høring – rådmannen vurderinger:

Rådmannen støtter utvalgets læringssyn og forståelse av «elever med stort læringsutbytte» og forventer at barnehagene i kommunen sammen med Svelvikskolen har fokus på denne elev/barnegruppa i det videre arbeidet med kvalitet i opplæringstilbudet til barn og unge i Svelvik.

Vi vil poengtere at skolen ikke bare bør ha fokus på elever med stort læringspotensial i de teoretiske fagene, men at det er minst like viktig å gi tilpasset opplæring til elever som har stort læringspotensial i de kreative og praktiske fagene.

Rådmannen støtter utvalgets anbefalinger om å justere opplæringslovens § 1-3 for å tydeliggjøre at denne lovbestemmelsen også inkluderer elever med stort læringspotensial. Videre støtter rådmannen utvalget når det gjelder å inkludere dette tema i nasjonale satsinger og nasjonale veiledningsmateriell i nasjonale utdanninger og etterutdanninger for pedagoger og for PPT.

Rådmannen støtter ikke anbefalinger om å konsentrerer ressurser til forskning dedikert til denne elevgruppen, men anbefaler å konsentrere forskning på tilpasset opplæring for alle elevgrupper.

Rådmannen ser viktigheten av at skoleeier og skoleledelse, sammen med PPT bygger opp sin kompetanse og arbeider systematisk med oppfølging av elevens læring. Rådmannen støtter at det på nasjonalt nivå utvikles kunnskapsbasert kartleggings – og veiledningsmateriell.

For Svelvik kommune

Hilde Stavdal
pedagogisk rådgiver